

Zetel Pastoor Frans De Troyer

Zetelrede
Dr. Mark Bottu,
6.12.2009

Mijnheer de Voorzitter,
Mijnheer de Past-president,

....

Dames en Heren genodigden
Beste Collega's van de Belgische Academie,
Dames en Heren,

Het is voor mij een grote eer en een groot genoegen hier vandaag de figuur van Frans De Troyer, de dorpspastoor die de thematische filatelie op de wereldkaart zette te belichten

Mijnheer de Voorzitter, ik wil beginnen met U te citeren : *“Wij vormen een academie en voor mij is dit geen hol begrip. Wij willen Academici aan boord. Dit betekent dat ik – naar het voorbeeld van mijn voorganger er streng op zal toezien dat het enige selectie criterium verder zal zijn: filatelistische kennis en bekwaamheid.”*

Daarom wil ik eerst en vooral ook een woord van dank richten tot de uittredende voorzitter Ir. Claude Delbeke. Hij was werkelijk mijn gangmaker in de bijzondere wereld die – ook binnen de filatelie – de Academies en Wetenschappelijke Studieverenigingen vormen. Hij opende niet enkel de deuren van deze Academie voor de thematicus – die ik toen nog quasi uitsluitend was – na mijn eerste gouden medaille op Belgica 2001. Hij loodste me ook binnen in de Europese Academie en in de Royal Philatelic Society of London. Maar vooral : hij vond de tijd gekomen dat iemand vooral omwille van wat hij op het gebied van de Thematische filatelie gepresteerd had, toegang kon verleend worden tot het titulair lidmaatschap en een zetel kon worden toegekend die een groot thematisch filatelist – in casu Frans De Troyer – eert. Dit is een nieuwe wind die waait in onze Academie. Van harte dank Claude.

Sommigen menen dat ik de eerste thematicus ben die het tot titelvoerend lid gebracht heeft. Toch is dit niet helemaal waar. Rombaut Van der Auwera en Roland Levêque – beide stichtend lid van de Academie waren respectievelijk de 1ste en de 2de voorzitter van Themaphila. Robert Van Compennolle was ondervoorzitter van Themaphila. Alhoewel zij dus zeker belangstelling toonden voor de ontluikende thematische filatelie, lag hun expertise toch op andere domeinen van de filatelie.

De eerste echte thematicus was Michel Heck. Hij werd titelvoerend lid maar nam nooit een zetel in ontvangst.

Ook Albert Luyts startte als thematicus, maar werd hoofdzakelijk posthistoricus.

Frans De Troyer en Florent Coenen (nog een voorzitter van Themaphila) ontvielen ons te vroeg om titelvoerend lid te worden.

Alhoewel ik mij de voorbije jaren meer toegelegd heb op postgeschiedenis en traditionele filatelie ben ik toch voornamelijk als thematicus op het voorplan getreden. ik ben daarom zeer fier, gelukkig en dankbaar omwille van de toekenning van de zetel Frans De Troyer.

Zeer Eerwaarde Heer Frans De Troyer – monsieur l' Abbé zoals hij op het internationale forum genoemd werd – was als Rooms-katholiek priester ongehuwd. Wanneer ik deze Zetelrede schreef kon ik dus geen beroep doen op nakomelingen. Ik heb hem zelf maar éénmaal ontmoet, ter gelegenheid van Themabelga 1975 en moest ik mij bijna uitsluitend baseren op archiefteksten (vooral uit Themaphila).

Frans De Troyer wordt op 7 juni 1914 in Ninove geboren. Op 16-jarige leeftijd haalt hij zijn diploma Grieks-Latijnse Humaniora in het St.-Catharinacollege te Geraardsbergen. Hij denkt eraan missionaris te worden maar gezondheidsredenen weerhouden hem. Hij treedt binnen in het seminarie en op 17 april 1939 wordt hij priester gewijd.

Navraag op het Bisdom Gent levert ons het volgende curriculum op :

Leraar Sint-Hendrikscollege Deinze 20.04.1939
Onderpastoor Gent, Sint-Macharius 20.08.1947
Onderpastoor Bellem 31.12.1956
Pastoor Sint-Blasius-Boekel 21.01.1963
Pastoor Erwetegem 30.01.1967
+ Gent 21.02.1977

De Website van de Stad Ninove – waar hij vermeld wordt bij de “Boegbeelden met naam en faam” – leert ons : “Frans De Troyer krijgt belangstelling voor postzegels wanneer hij onderpastoor is te Gent (1947) maar begint slechts echt te verzamelen als hij in Bellem in dezelfde functie wordt aangesteld (vanaf 1957). Hij is dan immers ook godsdienstleraar in de Rijksmiddelbare school te Aalter en in zijn streven naar vernieuwing betreft hij de filatelie bij het lesgeven.”

Het is ook in deze periode dat hij in contact komt met Z.E.H. Volkaerts, die in 1958 de St.-Gabrielsgilde opricht.

In Erwetegem (Zottegem) speelt zich de belangrijkste periode in het filatelistische leven van Frans De Troyer af.

Wij weten niet zo erg veel over zijn pastorale activiteit en zijn karakter, maar Jef Peeters – die hem opvolgde als Nationaal commissaris Thematische filatelie- schrijft:

“Op zijn doodsprentje staat een tekst die op een prachtige en gevatte manier zijn persoonlijkheid illustreert : “We zullen aan onze pastoor op de eerste plaats een priester verliezen die echt mens was. En wie het geluk heeft gehad hem van nabij te kennen, weet dat al wat van hem was, voor iedereen was. We zullen aan hem een mens, een priester verliezen, die doorheen de klappen die hij in het leven heeft gekregen echt mild was geworden, enorm dankbaar en boordevol liefde

Dit wordt ook bevestigd door Hans-Walter Bosserhoff – de Duitse motivpapst – die verhaalt hoe De Troyer 's zondags na de mis de chocolade die hij won bij het kegelspel uitdeelde aan de jongste kinderen van de parochie, die hem stonden op te wachten. Daarna ging hij (dikwijls met zijn gasten) eten bij de nonnetjes – die hem liefdevol onthaalden – maar maakte onderweg eerst praatjes met zijn parochianen.

Pater E. Vertommen vat het in zijn "In Memoriam" in 'Gabriël' als volgt samen : "Was E. H. De Troyer een groot filatelist, hij was bovenal een goed en vurig priester, die hard werkte voor zijn parochie, die tijd kon maken om met zijn parochianen om te gaan."

Nemen we nu afscheid van 'Pastoor' De Troyer en wenden we ons tot de **filatelist**, die hem deed uitstijgen boven de lokale dorpspastoor.

Jef Peeters schrijft :

"Ter gelegenheid van het Eucharistisch Congres te München in 1959 stelde Frans De Troyer voor het eerst zijn "Madonna's" tentoon. Zijn hoge verwachting kreeg er een flinke deuk nadat de jury hem onvoldoende punten toekende om binnen de prijzen te vallen. Naast elke postzegel had hij een foto met een vergroot beeld geplaatst. Eduard Rüttiman uit Bazel... legde hem uit dat een verzameling moest opgebouwd en uitgewerkt worden door er een gedachte in te verwerken en ze een leidraad mee te geven die de postzegels ordent en ze met elkaar verbindt.

Dit leidde tot zijn verzameling "Maria, Koningin der Wereld". Het plan was als volgt ingedeeld :

- a) Het leven van Maria*
- b) Litanie der duizend namen.*
- c) Maria, Patrones en Koningin van landen en steden.*
- d) Bedevaartplaatsen.*
- e) De Madonna in de kunst*
- f) Madonna-kerken.*

Hij stelde zijn omgewerkte verzameling opnieuw tentoon in 1961 op TEMEX in Buenos Aires, in 1963 op MELUSINA in Luxemburg en, eveneens in 1963, op ISTAMBUL '63. Telkens behaalde hij een gouden medaille. Nadien werd zijn verzameling nog meermaals in het erehof tentoongesteld in Parijs, Wenen, Amsterdam en Venetië.

Maar tevreden was hij niet. Hij vond dat hij in zijn Madonna-verzameling onvoldoende de nieuwe tendens - nl. de koppeling aan de klassieke filatelie - kon uitwerken. Frans De Troyer begon dan aan zijn historische verzameling "De Rooms-Katholieke Kerk." En dit volgens het nieuwe reglement dat de basis werd van de thematische filatelie zoals wij die vandaag kennen."

In het boek "**Zwischen Käuzen, Königinnen und Skandalen**" van de Duitse journalist Horst HAMANN lezen onder "Der Abbé aus Flandern" dat hij een zes maanden lopende filatelistische tentoonstelling wil inrichten tijdens de spelen van Oberammergau en daarvoor een topexponaat zoekt over de Passies. Ik vat zijn tekst samen.

Met de hulp van één van onze secretaresses, zocht De Troyer uit ondoorgrondelijke kisten vol albums ... dat materiaal dat in het plan van de verzameling paste, ordende het en dicteerde in het Duits en het Latijn de bijhorende teksten. In minder dan twintig dagen ontstond een verzameling, waar alleen nog enkele filatelistische pareltjes ontbraken om in de goudrangen van de competitieve tentoonstellingen te komen."

Frans De Troyer hield zijn filatelistische kennis niet voor zich zelf. Maria Thommé, de grote dame van de Duitse religieuze filatelie, getuigt hierover in een bijdrage "**Danke, Pastor De Troyer**". "Ik plande een grote verzameling: "Gods Woord verkondigen door de Bijbel" en ging daarvoor te rade bij Pastoor De Troyer en ontmoette hem op Amphilex '67 .... Hij luisterde lang naar mij en bekeek zorgvuldig mijn postzegels en brieven en ging toen met mij

naar de tentoongestelde thematische verzamelingen, waar ik les kreeg over plan, thema, de ontwikkeling van het onderwerp, de verscheidenheid van de stukken ...

Ik ontmoette Pastoor De Troyer nogmaals op Belgica '72° ... Ik had fotokopieën van mijn tweede verzameling **Weltmissionar Paulus** meegebracht, die hem zeer bevielen. Maar ook hier ontbraken de goede brieven. "Als je Gods woord wilt verkondigen via de filatelie op grote tentoonstellingen, moet je financiële offers brengen", zei Pastoor De Troyer,

Onze eigen Omer Bossuyt vertolkt het in zijn 'In Memoriam' in Themaphila als volgt :
*Toen ik in de dagbladen las over een verzameling van een pastoor uit Oost-Vlaanderen die een gouden medaille behaald had in 1961 in Buenos-Aires, met zijn Madonna's , besloot ik hem eens mijn "verzameling" te tonen, samengebracht per land, op zwarte bladen en zonder één enkele stempel of brief.
Na lang aarzelen ...*

Mijnheer, mag ik eens, hè. .... eens tonen. ... ?" "Ja zeker, ..." ..... en dan. .... "Ge zoudt moeten. .... andere bladen. .... geen zwarte. . . . teksten. . . . uitwerken. .... brieven. . . . poststempels. .... F. D. C (we waren in 1961). . . . enz. ...."

Het dwarrelde door mijn hoofd. . . . Ik wist aanstonds hoe laat het was. . . .

Wat nu kleine man. .... Herbeginnen , zei ik ...

En zo heb ik - ontelbare malen - mijn verzameling herwerkt, verbeterd, op juiste bladen gezet, gezocht en herzoekt, op zoek naar poststukken.

En ook hij besluit :

"(Frans De Troyer) heeft TE VEEL gedaan voor de Thematische Filatelie, waarvoor hij de beste krachten van zijn leven heeft gegeven. Dank Pastoor De Troyer. "

Ik zal maar niet te veel geloof hechten aan de geruchten die ik ooit opving, dat hij in beperkte kring wel eens bladen durfde te verscheuren met de opmerking : "Opnieuw". Alhoewel, het is niet onmogelijk. In mijn collegejaren kon een pastoor zich ook dit permitteren ...

De Troyer ging van langsom meer en belangrijker taken op zich ging nemen in de wereld van de georganiseerde filatelie.

Zoals reeds vermeld, trad Frans De Troyer van bij de aanvang toe tot de Belgische St.-Gabriëlgilde. Deze oudste thematische kring was dus zijn eerste leerschool. We vinden hem in de jaren 1963-1967 terug als "Press Officer of the International St. Gabriël Federation". Pater Vertommen schrijft hierover : "E.H. De Troyer was één der eersten van onze St. Gabriëlgilde, en hij is er de grootste exponent van geworden. ... Op zijn ziekbed zei hij nog: "St.Gabriel heeft een grote, niet te onderschatten verdienste wat betreft de godsdienstige filatelie" En Z.E.H. Volkaerts – de eerste voorzitter van Gabriël - noteert in zijn 'In Memoriam' : « Il y avait environ seize ans qu'il faisait partie du Cercle St. Gabriel de Belgique. Mais il n'avait pas attendu la fondation du Cercle en 1958 pour faire ses premiers pas. »

De Troyer op was het einde van zijn leven geen lid van meer Gabriël. Ooit heb ik wel eens horen spreken over "la querelle des curés". De Troyer was het niet eens met mijn beide voorgangers (Volkaerts en Dessaer), bij wie het uitdragen van de christelijke boodschap doorheen de filatelie de bovenhand kreeg op de goede filatelie. Hem parafraserend schreef ik

in mijn eerste editoriaal als nieuwe voorzitter : “Religious philately is a question of philately, not of religion”.

Na zijn ontgoocheling in Munchen 1960 wou De Troyer resoluut een andere weg opslaan. Hij zocht contact met de toenmalige voorzitter van de Thematische commissie van de F.I.P., Rombaut Van der Auwera. In het eerste nummer van Themaphila (Januari 1966) stelt hij uitdrukkelijk: *“Met enkele vrienden, grote liefhebbers van de thematische verzameling hebben wij vooreerst willen beantwoorden aan de wens van de Thematische Commissie van de F.I.P. : de talrijke liefhebbers van de thematische verzameling willen samenbrengen in één nationaal organisme om haar een betere ontwikkeling te bezorgen, om ze degelijker te laten kennen en om ze naar haar juiste waarde te doen schatten.”*

Reeds in 1970 wordt Frans De Troyer voorzitter van de Thematische Commissie van de F.I.P. In deze periode zal ook het Reglement voor de Thematische Filatelie tot stand komen.

Dr. Ir. Giancarlo Morolli - voormalig voorzitter van de Thematische commissie van de FIP – schrijft hierover

“In 1970 verkoos het FIP-congres in Londen Frans de Troyer als nieuwe voorzitter. Een paar weken later ontmoetten we mekaar heel kort in Rome. Hij sprak mij over zijn doelstelling om onmiddellijk een duidelijk kader voor de thematische filatelie uit te bouwen, ...niet over regelgeving, maar over principes en begeleiding.... Pas in een later stadium, ... ontwikkelden we ook het reglement. ... dat op het FIP-congres op Belgica '72 ...werd goedgekeurd.

Op IBRA '73 voltooide hij de gelijkwaardigheid met de andere klassen : het recht van de thematische juryleden deel te nemen aan de stemming voor de Grand Prix, werd aanvaard.

In hetzelfde artikel wijst Morolli er op dat De Troyer een Bourgondiër was, die van een fijne maaltijd hield, overgoten met een goed glas wijn.

Ondertussen publiceerde Frans De Troyer zijn werkje **“De Thematische Filatelie”** dat duidelijk en in een voor iedereen begrijpelijke taal de nieuwe regels van de thematische filatelie uiteenzette. Het kende een enorme bijval, werd in verschillende talen vertaald, zelfs in het Japans.

In eigen land zal Frans Detroyer vooral voortleven als medestichter en hoofdredacteur van Themaphila. Het voorzitterschap heeft hij nooit geambieerd. Hij liet dit van bij de aanvang over aan Rombout Van der Auwera.

Hij vond het voorzitterschap van Themaphila onvernigbaar met de functie van Commissaris Thematische filatelie. Hij schrijft hierover: *“toen de heer Van der Auwera genoodzaakt was – door ziekte – zijn ontslag als voorzitter van Themaphila te geven, werd ik voorlopig door het bestuur als voorzitter benoemd.* Reeds in het volgende nummer heet het : *“Overbelast door bestuurlijke functies en vooral om de situatie **“Commissaris voor het Commissariaat voor Thematische Filatelie van de Landsbond”** en de **“Vereniging Themaphila”** principieel uit elkaar te houden, heeft Pastoor De Troyer zijn ontslag aangeboden als voorzitter van Themaphila.* Roland Lévèque werd zijn opvolger.

Bij het toe treden van twintig Nederlanders in groep schrijft hij: *“Voor **zover ik nog over tijd en mogelijkheden beschik**, wil ik de (Nederlandse) thematische verzamelaars die ... op*

internationale tentoonstellingen weinig goede, en zelfs slechte resultaten behaalden ... helpen. Ik heb de indruk dat de Nederlandse verzamelingen in hun filatelistische uitwerking nog altijd richtlijnen volgen die een vijftiental jaren geleden schering en inslag waren, maar die nu totaal voorbijgestreefd zijn .”

Frans voelde hier dus zijn einde naderen ...

Maar Frans De Troyer was ook in eigen land buitengewoon actief. Naast hoofdredacteur van Themaphila en Nationaal Commissaris Thematische Filatelie, was hij was eveneens beheerder van de K.L.B.P. Spijtig genoeg werd hij slechts op het einde van zijn veel te korte leven lid van deze academie. Hij zou nooit titulair lid worden want reeds zes maanden na zijn aanduiding nam hij afscheid van dit leven. Twee jaar voor zijn dood (in 1974) kreeg hij nog wel de Nationale Medaille voor Filatelistische Verdienste.

De grootste aan hem gewijd. Zowel in België als ook in verschillende andere landen (Spanje, Brazilië) wordt de Troyer op een afstempeling vereeuwigd.

Laat mij toe, Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren af te sluiten met wat mij bindt aan de figuur van Frans De Troyer.

Zoals ik reeds zei, ik heb Frans De Troyer maar éénmaal ontmoet.

Wanneer in 2000 een reeks gewijd werd aan kerkorgels die recent gerestaureerd waren; ging de voorverkoop door in de Abdij van Grimbergen. Tijdens één van de voorbereidende vergaderingen vertelde de Pastoor - Pater Gereon – mij dat er in de kluis van de Abdij een grote stapel mappen mag met de eerste verzameling van Frans De Troyer “Maria Koningin der Wereld”. Ik kreeg de toelating deze wat te ordenen – ze was nogal gehavend en een aantal mooie stukken waren eruit verdwenen - en er een selectie uit tentoon te stellen. Nadien kreeg ik de mogelijkheid ze aan te kopen. De verzameling alsdusdanig bewaren leek mij weinig zinvol. De mooiste stukken verdwenen in mijn eigen verzameling ‘If you want to be my disciples : de geschiedenis van de kloosterordes’. en lieten mij toe op Belgica 2001 mijn eerste Gouden FIP-medaille te behalen. Een andere gespecialiseerde studie over de Mariale zegels van de Spaanse Burgeroorlog werd omgebouwd tot mijn traditionele verzameling ‘Our Lady on the issues of the Spanish Civil War’.

De resterende bladen boden nog voldoende materiaal om er 3 kaders van tentoon te stellen tijdens de viering van 50 jaar Gabriël op Luxphila.

Enkele maanden later werd ik door Frank Daniëls gevraagd om de voorverkoop van de zegel “Jubileum A.D. 2000” (2000 jaar Christendom) in te richten in de Basiliek van Koeckelberg. Hiervoor werd de grote historische verzameling van Frans De Troyer “De Rooms-Katholieke Kerk” uit de kluizen van het Postmuseum gehaald. Ik selecteerde 12 kaders. Deze verzameling puilt uit van de prachtige ‘D’Ufficio’ afstempelingen en van prachtig materiaal over o.a. de Abdij van Orval. Kort nadien werd het Postmuseum opgeheven. Hoewel ik verschillende malen bij verschillende gelegenheden – o.a. nog vorig jaar voor het ‘Salon religieuze Filatelie’ op Luxphila – gevraagd heb om dit stuk cultureel erfgoed nog eens te exposeren, schijnt het voor eeuwig aan het oog van de filatelisten onttrokken te zijn. Ik wil van deze gelegenheid gebruik maken om nogmaals een oproep te richten om deze verzameling terug te geven aan de rechtmatige eigenaar : het Belgische Volk. Mochten we ze almaar kunnen inscannen, de spirituele en didactische waarde zou tenminste voor het nageslacht bewaard worden!

Deze verzameling is een prachtig monument, dat de gedachtenis aan Z.E.H. De Troyer, de Vlaamse volkspastoor, die de Thematische Filatelie of de wereldkaart zette, in ere houdt naast de postzegel aan hem gewijd, de Prijs De Troyer voor Thematische filatelie van de K.L.B.P. en deze Zetel De Troyer van de Belgische Academie, die ik vandaag piëteitsvol in ontvangst mag nemen.

Ik dank U voor uw aandacht.

Coll. Mark Bottu – ex. Frans De Troyer